

ЗНОСОСТІЙКОСТЬ РЕЙКОВИХ СТАЛЕЙ

В процесі експлуатації залізничних рейок на поверхні катання виникає дефектний переклепаний шар металу зі зміненою структурою та мікротвердістю. Завдяки великим контактним напруженням відбувається пластичне відтиснення металу, нерівномірне зношування і формується поперечний профіль головки рейки, який відрізняється від стандартного, на поверхні катання починає розвиватися повздовжня хвилястість. Найбільш розповсюдженою формою хвилястого зношування є короткохвильовий вид зношування, у якого середній крок хвилі 30...100 мм.

Підвищення зносостійкості залізничних рейок є одним з важливих завдань при експлуатації залізничного транспорту. З цією ціллю проходять інтенсивні розробки і дослідження різноманітних методів шліфування поверхонь рейок (рис.1). Після шліфування зразки вирізають з рейки, як вказано на рис.2.

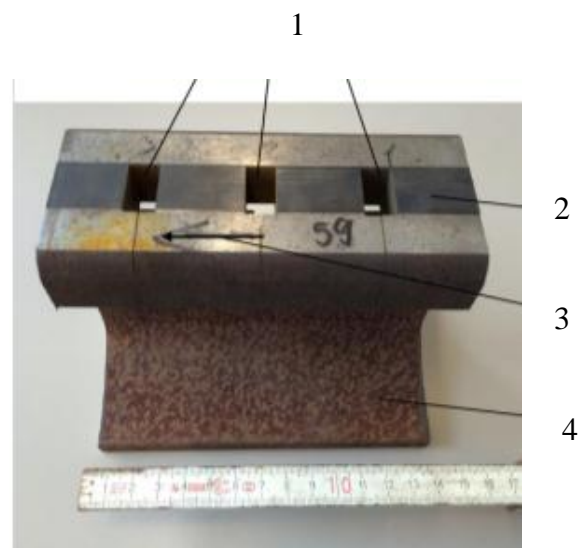
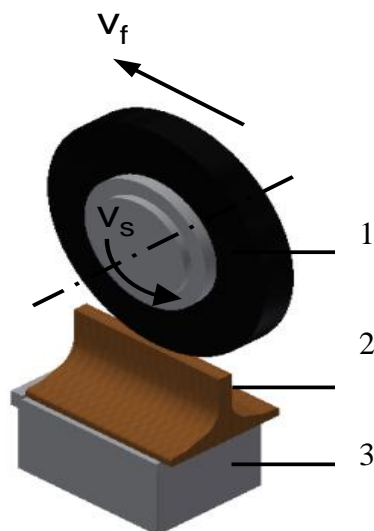

Рис. 1 Схема шліфування рейок: 1- шліфувальне коло, 2 – рейка, 3 - стіл

Рис.2. Фотографія шліфованої рейки: 1 – місця вирізки зразків, 2 – шліфована поверхня, 3 – напрямок шліфування, 4 – рейка.

В процесі виконання роботи розроблена методика, модернізована машина тертя М-22М та проведено дослідження зносостійкості шліфованих рейкових сталей. Залізничні рейки є найважливішим елементом верхньої будови колії. Від стану рейок найбільшою мірою залежить і безпека руху поїздів і продуктивність перевізного процесу. Міцність і експлуатаційна надійність рейок значною мірою визначають швидкості руху і осьові навантаження рухомого складу [1].

Дослідження тертя ковзання проводилися на машині тертя М-22М за схемою ролик – квадрат в умовах сухого тертя (рис.3). В якості матеріалу зразка (рис.4) використовувалася німецька рейкова сталь (HRC 35-38), яка шліфувалась за різними режимами. В якості матеріалу контр зразка (рис. 5) використовувалась сталь для виготовлення бандажів залізничних коліс (HRC 38-40). Зусилля навантаження складало 10 кг, кількість обертів $n = 490$ 1/хв., швидкість ковзання 1 м/с (рис.2). Зразки досліджували при сухому терті на протязі 1 години, шлях тертя склав 3,60 км.

При цьому безперервно реєструється сила тертя з використанням ще одного індуктивного датчика БВ-844 і самописного приладу БВ-662. Масштаб запису на стрічці приладу 500:1. Перед визначенням сили тертя було проведено тарування системи її реєстрації.

Для визначення масового зносу зразків використовувалися лабораторні ваги 2 класу ВЛР-200 з найбільшою межею зважування 200 г і з погрішністю зважування не більш 0,0001 г по ГОСТ 24104-80.

Для визначення лінійного зношування використовувалися вимірювання за допомогою годинникового індикатора з точністю до 0,01 мм.

Попередні результати досліджень наведені в таблиці.

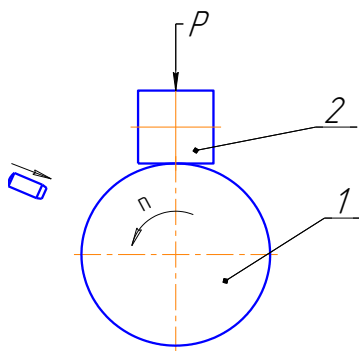

Рис.3. Схема випробувань
1 – контрзразок, 2 – зразок.

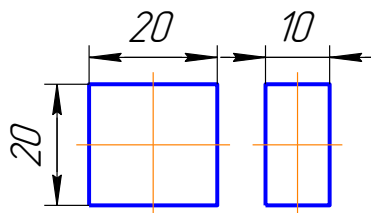

Рис.4. Креслення зразка із рейкової сталі

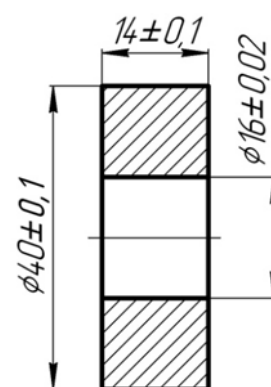

Рис.5. Креслення контр зразка із бандажної сталі

Таблиця. Зносостійкість шліфованих рейкових сталей

Номер зразка	Твердість HRC	Матеріал контр-зразка	Зусилля, P, кГ	Шлях S, км	Масове зношування, г	Інтенсивність зношування, мг/км	Коэф. тертя, f	Шв. шліфування V _s , м/с	Шв. подачі, V _f , м/хв	Припуск, ае, мм
№50(2)	35...38	Бандажна сталь	10	3,6	0,028	7,8	0,3-0,35	50	17,5	0,012
№52	35...38	Бандажна сталь	10	3,6	0,036	10	0,3-0,35	45	20	0,012
№53	35...38	Бандажна сталь	10	3,6	0,015	4,17	0,3-0,35	50	10	0,024
№54(1)	35...38	Бандажна сталь	10	3,6	0,029	8,05	0,3-0,35	40	10	0,024
№55(1)	35...38	Бандажна сталь	10	3,6	0,020	5,56	0,3-0,35	40	17,5	0,024
№68 (3)	35...38	Бандажна сталь	10	3,6	0,016	4,44	0,3-0,35	30	17,5	0,024

Висновки:

1. Розроблена методика, яка дозволяє використання призматичних зразків, що мають 4 поверхні тертя, які можливо використовувати для досліджень, модернізована машина тертя М-22М та проведено попереднє дослідження зносостійкості шліфованих рейкових сталей.
2. Встановлено режими дослідження, які є наступні: зусилля навантаження зразка - 10 кг, кількість обертів контрзразка - $n = 490$ 1/хв., швидкість ковзання 1 м/с, що дозволяють проводити випробування з великою інтенсивністю зношування без перегріву зразків.

Список літератури

1. *Шур Е.А.* Износостойкость рельсовых и колесных сталей/ Е.А. Шур, Н.Я.Бычкова, В.П. Марков, Н.Н.Кузьмин// Трение и износ – 1995. - ,том 16, №1 – С. 80- 91.
2. Краузе Г., Шольтен О. Факторы, влияющие на трение и износ в системе колесо-рельс // Железные дороги мира (1978) , № 1, 62-64